

LÄNSSTYRELSEN

Stockholms län

Naturvårdsenheten
1:e byråingenjör/biolog
Jan Terstad
08 - 785 52 23

BESLUT

1 (6)

Datum
1987-09-11

Bezeichnung
11.1211-805-86

Er datum

Er beteckning
0191-02-007

Överklagan över detta beslut har inte kommit in till länsstyrelsen. *8/11/25/80*

Enligt sändlista

delg. des. 17, 18, 21/9 14/10 28/10

Inrättande av naturreservatet Laggatorp i Sigtuna kommun

(4 bilagor)

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

<u>Namn</u>	Naturreservatet Laggatorp
<u>Kommun</u>	Sigtuna
<u>Läge</u>	Ca 2 km norr om Arlanda flygplats
<u>Kartblad</u>	Ekonomiska kartan blad 118 34
<u>Fastigheter</u>	Del av Ärlinghundra Häradsmänning 3:1 Del av Ärlinghundra Häradsmänning 3:2
<u>Markägare</u>	Ärlinghundra Häradsmänning (3:1), Svenska staten genom Luftfartsverket (3:2)
<u>Area (landarea)</u>	Ca 8 ha
<u>Naturvårdsförvaltare</u>	Luftfartsverket, Stockholm-Arlanda

GRUND FÖR BESLUTET

Beskrivning av området

Området ligger ca 2 km norr om Arlanda flygplats och ca 1 km väster om gården Laggatorp. Det består i huvudsak av hållmarkstallskog med insprängda smala stråk av mera produktiv skogsmark. Tallarna är trots sin relativt ringa storlek mycket gamla, uppskattningsvis ca 250 år. Virkesmängden uppgår till ca 150 m³/ha. Mellan hållarna finns här och var fuktigare partier med vitmossa (Sphagnum sp) och odonris. Inga spår av avverkning syns inom området. Däremot utgörs angränsande skogsområden utanför reservatet i stor utsträckning av ungskog.

Lst Sth H 29 b 1986-05 20.000 80 g

Postadress

Box 22067

104 22 STOCKHOLM

Besöksadress

Hantverkargatan 29

Telefon

08-785 40 00

Postgirokonto

3 51 72-6

Området ägdes förut av Seminghundra Häradssällmanning, där jägmästare H Hedlund tidigare behandlat det som reservat bl a av naturvårdsskäl.

Tjäder har förekommit inom området under 1960-talet (Urskogsartade områden i Stockholms län, länsstyrelsen 1981).

Området finns med i Sigtuna kommuns naturinventering (Naturvårdskonsulenterna i Sigtuna, 1984: Naturinventering - Sigtuna kommun). Området har där bedömts ha mycket högt naturvärde (klass II). Som skyddsvärden anges i första hand botaniska (syftandes på urskogen).

Området nås enklast via bilvägen till Laggatorp.

Ärendets beredning

I början av 1960-talet anlades Arlanda flygplats, endast några kilometer från det nu upphävda naturreservatet Benstocken. Därefter har flygplatsen utvidgats och omfattande utbyggnadsplaner föreligger. I samband med att en tredje landningsbana planeras och att en ny 70 kV kraftledning planeras att dras fram till flygplatsen bedömde länsstyrelsen att det fanns synnerliga skäl för att upphäva Benstockens naturreservat. I enlighet med 12 § andra stycket naturvårdslagen skall intrång i naturvårdsintresse gottgöras.

I samband med att länsstyrelsen den 18 december 1986 fattade beslut om att upphäva naturreservatet Benstocken tecknades avtal mellan luftfartsverket och länsstyrelsen som bl a innebär att luftfartsverket anvisar Laggatorps urskogsområde som ett ur naturvårdssynpunkt likvärdigt naturområde (bilaga 1).

Inrättandet av naturreservatet Laggatorp skall således ses mot bakgrund av upphävandet av naturreservatet Benstocken.

Länsstyrelsen har i ärendet haft samråd med Sigtuna kommun, naturvårdsverket, luftfartsverket och Ärlinghundra Häradssällmanning, vilka i allt väsentligt har tillstyrkt förslaget.

Områdets betydelse och behov av skydd och vård samt anordningar för friluftslivet

Området är botaniskt intressant såsom urskogsbiotop. Det har vidare som urskogsbiotop generellt stor betydelse för olika organismgrupper som är beroende av en

skogsmiljö med mycket lång kontinuitet. Området är därför även zoologiskt intressant. Området är naturskönt och det har stora förutsättningar som pedagogiskt urskogsobjekt.

Hela området behöver bevaras orört och undantas från samtliga skogliga åtgärder.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1974:1025) förklarar länsstyrelsen det område som med punktstreckad linje markerats på bifogad karta (bilaga 2) som naturreservat.

NAMN

Naturreservatets namn skall vara **LAGGATORP**.

ÄNDAMÅLET MED RESERVATET

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara ett urskogsområde med tallskog av hållmarkstyp för de arter av växter och djur som är beroende av denna biotop. Reservatet skall göras tillgängligt för allmänheten. Ändamålet skall tryggas genom att hela området undantas från alla skogliga åtgärder. Inga anläggningar skall iordningställas för friluftslivet. En mindre parkeringsplats skall dock iordningställas i anslutning till reservatet.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen och 9 § naturvårdsförordningen (1974:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet.

- A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägarens och annan sakägares sätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. uppföra helt ny byggnad eller anläggning
2. anlägga väg, stig eller parkeringsplats
3. uppföra mast, antenn eller liknande

4. anlägga luft- eller markledning
 5. anordna upplag
 6. uppföra stängsel
 7. bedriva täkt av berg, sten, grus, lera, matjord eller torv
 8. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
 9. dika
 10. vidta alla former av skogliga åtgärder inklusive ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
 11. tillföra växtnäringsämne
 12. framföra motordrivet fordon
 13. rida eller föra hästfordon
 14. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
 15. använda mark för skyttetävling.
- B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att trygga ändamålet med reservatet.

1. utmärkning av reservatet
2. utförande och underhåll av parkeringsplats enligt avtal (utanför reservatet) och utmärkning av stig från P-plats fram till reservatsgränsen
3. övriga åtgärder som anges i bifogad skötselplan (bilaga 3).

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon
2. tälta
3. rida
4. medföra hund eller annat husdjur som inte är kopp-lat
5. förstöra eller skada fast naturföremål eller yt-bildning genom att borra, hacka, spränga, rista, måla eller dylikt
6. störa djurlivet (t ex genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräl- och grod-djur)
7. göra upp eld
8. gräva upp, plocka eller bryta buskar, ris, örter, mossor eller lavar
9. fånga eller samla in insekter
10. snitsla spår eller ordna orienteringskontroll.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Naturvårdsförvaltaren skall vara luftfartsverket, Stockholm-Arlanda.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan (bilaga 3).

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljö- och energidepartementet, enligt bilaga 4.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsrådet Lennart Wiberg, beslutande, naturvårdsdirektören Tord Céwe, länsarkitekten Daniel Nordström, tf länsantikvarien Gösta Magnusson, överlantmätaren

Torsten Algrim, länsassessorn Karl Henrik Ziefvert samt
förste byråingenjören Jan Terstad, föredragande.

Lennart Wiberg
Lennart Wiberg

Jan Terstad
Jan Terstad

Bilagor

1. Avtal mellan länsstyrelsen i Stockholms län och
luftfartsverket
2. Reservatskarta
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

SÄNDLISTA

LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN Naturvårdssektionen	
u/	1988-02-09
11.	278-080-Ke
kommun nr	197

Mellan länsstyrelsen i Stockholms län, å ena sidan, och luftfartsverket, Stockholm-Arlanda flygplats, å andra sidan, har tecknats följande avtal.

§ 1

Under förutsättning att länsstyrelsen fattar beslut om att upphäva naturreservatet Benstocken i Sigtuna kommun skall nedan angivna villkor gälla.

§ 2

För att gottgöra intrånget i naturvårdsintresset i enlighet med 12 § naturvårdslagen ställer luftfartsverket ett ur naturvårdssynpunkt likvärdigt område till länsstyrelsens förfogande enligt § 3 och åtar sig luftfartsverket att utföra resp. bekosta de åtgärder som anges i §§ 4 och 5.

§ 3

Luftfartsverket godkänner att det område, utgörande del av fastigheten Ärlinghundra Häradsallmänning 3:2 och som har markerats på bifogad karta (bilaga A), utan ersättning till luftfartsverket, inrättas som naturreservat med de föreskrifter länsstyrelsen bestämmer. Bland föreskrifterna kan nämnas förbud mot all avverkning av skog eller andra skogliga åtgärder, förbud mot att uppföra ny byggnad, förbud mot täktverksamhet och förbud mot att anlägga vägar och stigar.

§ 4

Luftfartsverket skall bekosta en särskild utredning om naturvårderna i det anvisade området väster om Laggatorp. Utredningen skall initieras av länsstyrelsen och får kosta högst 25 000 kronor.

§ 5

Luftfartsverket skall utan särskild ersättning utföra och bekosta följande iståndsättningsåtgärder för det nytillkommande naturreservatet vid Laggatorp m m.

- a) en parkeringsplats för 6-8 bilar i nära anslutning till naturreservatet. Den ungefärliga platsen har angivits på bifogad karta (bilaga A). (Beräknad kostnad 10 000 kronor).
- b) utmärkning av naturreservatets gräns enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt naturvårdsverkets anvisningar (beräknad kostnad 5 000 kronor).
- c) produktion och uppsättning av informationsskyltar vid och i anslutning till naturreservatet samt iordningställande av det upphävda naturreservatet Benstocken (beräknad kostnad 5 000 kronor).

§ 6

Detta avtal träder i kraft samma dag som länsstyrelsens beslut om att upphäva naturreservatet Benstocken har vunnit laga kraft. Avtalet förutsätter dock att länsstyrelsens beslut föreligger senast under första halvåret 1987.

§ 7

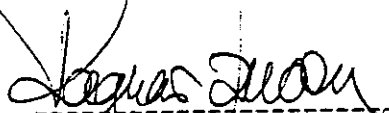
Luftfartsverket förbinder sig att från och med undertecknandet av detta avtal inte utföra några skogliga eller andra åtgärder inom det på bifogade karta markerade området vid Laggatorp.

§ 8

Av detta avtal är två likalydande exemplar upprättade och undertecknade. Parterna har tagit var sitt.

För länsstyrelsen i
Stockholms län

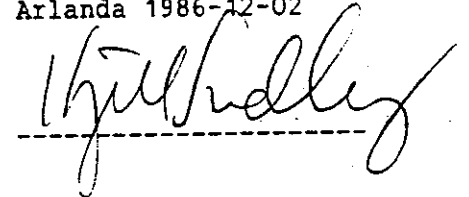
Stockholm 1986-12-02

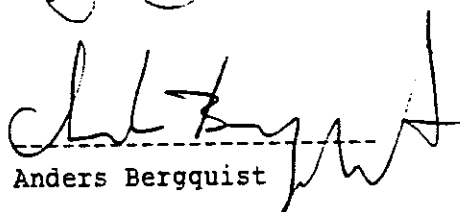

Ragnar Janson

För luftfartsverket,
Stockholm-Arlanda

Arlanda 1986-12-02

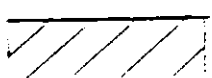
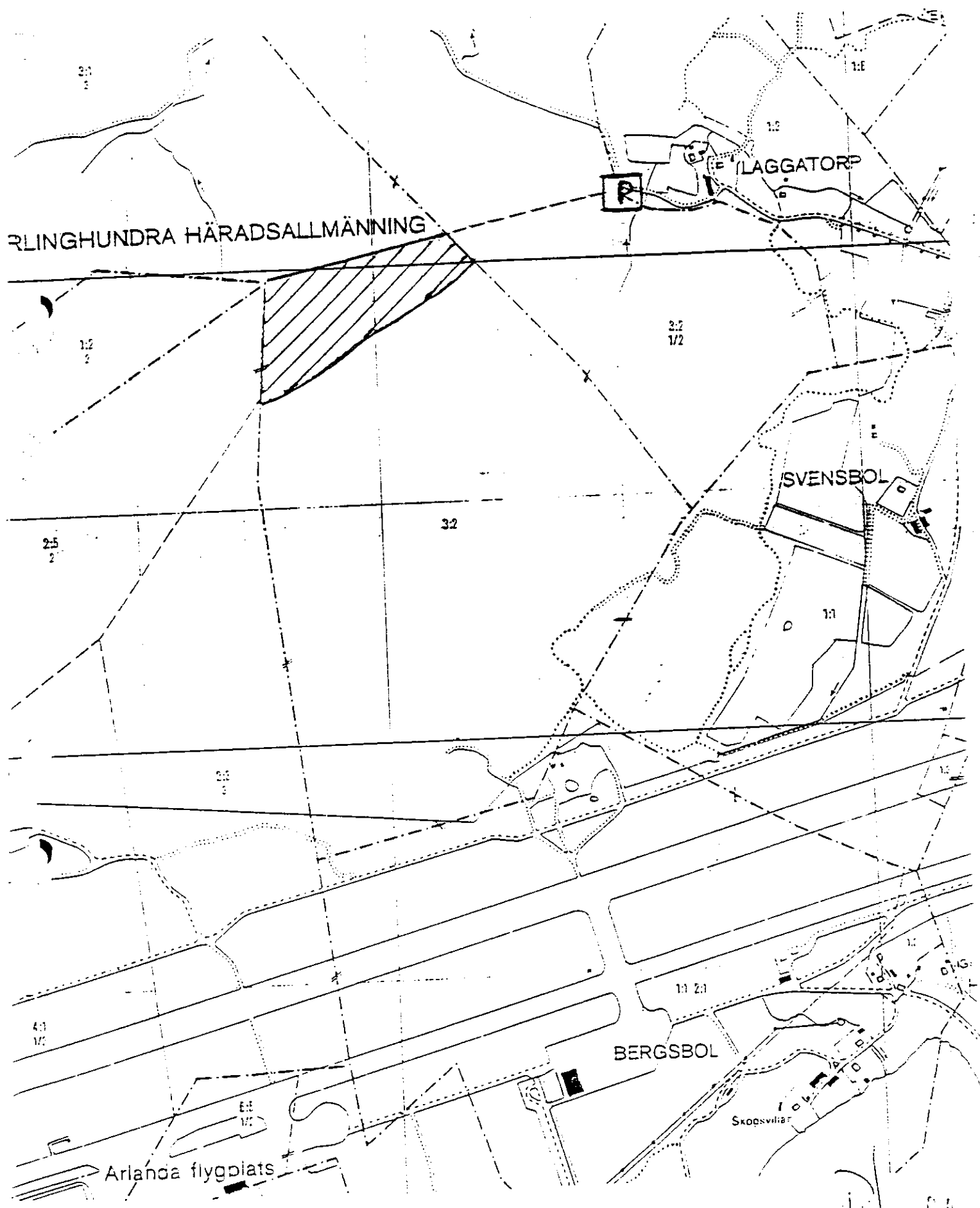

Anders Bergquist

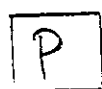
Bilaga

Karta över det anvisade området

Bilaga A

anvisat område
 naturreservat

parkeringsplats

skala 1:10 000

Handwritten signature or initials.

RESERVATSKARTA

Utdrag ur ekonomiska kartan fastighetsversionen blad 118 34

Naturreservatet Laggatorp
Sigtuna kommun, Stockholms län

ÄRLINGHUNDRA HÄRADSALLMÄNNING

- gräns för naturreservatet
- föreslagen parkeringsplats
- föreslagen anslutningsstig
- föreslagen informationstavla

Skala 1:10 000

118 33 111 3d ODENSALA

18
17
16
59°40'

ODENSALA SN
HUSBY
ÄRLINGHUNDRA SN
BRUNNBY
HUSRY ÄRLINGHUNDRA SN
ALGESTA
KATTSTA
SIGTUINA KN

3:1
3

1:2
2

4:1
3

5:2

2:5
2

3:2

3:2
2

3:2
1/2

4:1
1/2

6:5
1/2

1:1
21

Arlanda flygplats

BERGSBOL

Slagsvalla

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET

LAGGATORP

SIGTUNA KOMMUN

Planen fastställd
1987-09-11
av länsstyrelsen i
Stockholms län

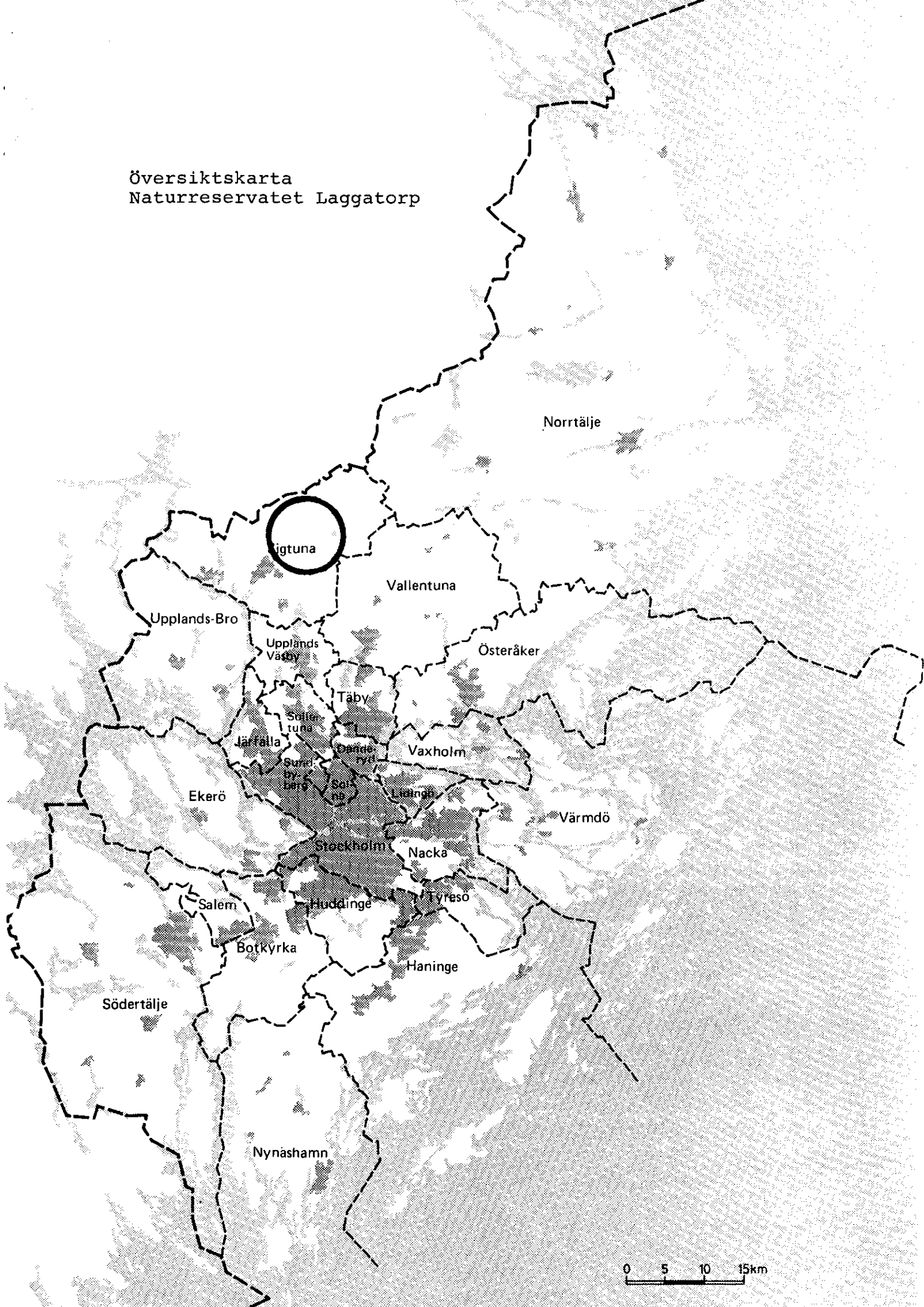
INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid
Översiktskarta	
I ALLMÄN BESKRIVNING	4
1. ADMINISTRATIVA DATA	4
2. GRUND FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER	4
3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING	4
3.1 Naturförhållanden	4
3.2 Markanvändning	5
3.3 Tillgänglighet	5
3.4 Byggnader	5
3.5 Inventeringar	5
3.6 Anordningar för friluftslivet	5
II PLANDEL	6
4. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK	6
4.1 Övergripande mål	6
5. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV	6
5.1 Övergripande mål	6
5.2 Generella riktlinjer och åtgärder	6
6. TILLSYN	6
7. DOKUMENTATION	7
8. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN	7
8.1 Finansieringsplan	7
8.2 Ekonomisk plan	7

Bilaga

Karta

Översiktskarta
Naturreservatet Laggatorp

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

<u>Namn</u>	Naturreservatet Laggatorp
<u>Beslutsdatum</u>	1987-09-11
<u>Kommun</u>	Sigtuna
<u>Registerområde</u>	Sigtuna kommun
<u>Läge</u>	Ca 2 km norr om Arlanda flygplats. Topografiska kartan blad 11 I Uppsala SV Ekonomiska kartan blad 118 34
<u>Area (landarea)</u>	Ca 8 ha
<u>Fastigheter</u>	Del av Ärlinghundra Häradssällmanning 3:1 Del av Ärlinghundra Häradssällmanning 3:2
<u>Markägare</u>	Ärlinghundra Häradssällmanning (3:1), Svenska staten genom luftfartsverket (3:2)
<u>Naturvårds- förvaltare</u>	Luftfartsverket, Stockholm-Arlanda

2. GRUND FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

Grund för beslutet, föreskrifter samt ändamålet med reservatet framgår av reservatsbeslutet.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING

3.1 Naturförhållanden

Området består i huvudsak av hållmarkstallskog. Tallarna är trots sin relativt ringa storlek mycket gamla, uppskattningsvis ca 250 år. Mellan hållarna finns här och var fuktigare partier med vitmossa (*Sphagnum* sp) och odonris. Inga spår av avverkning syns inom området. Angränsande skogsområden utanför reservatet består däremot i stor utsträckning av ungskog. Området kan sägas utgöra ett representativt exempel på tallurskog av hållmarkstyp.

Berggrunden består i huvudsak av äldre granit (gnejsgranit).

En utförligare dokumentation av områdets naturförhållanden och dess värde som urskogsobjekt skall utföras under 1987 och bekostas av luftfartsverket enligt avtal.

3.2 Markanvändning

Området har varit undantaget från skogliga åtgärder under mycket lång tid. Inga spår av avverkning syns idag inom området. Någon annan form av markanvändning torde ej ha skett.

Området ingår i Ärlinghundra Häradsallmänning. Fastigheten 3:2 förvärvades av svenska staten genom luftfartsverket inför anläggandet av Arlanda flygplats.

3.3 Tillgänglighet

Reservatet nås med bil via avtagsvägen till Laggatorp. Vid Laggatorp skall en parkeringsplats iordningställas.

3.4 Byggnader

Byggnader saknas inom reservatet.

3.5 Inventeringar

Området finns med i följande två inventeringar:

- Urskogsartade områden i Stockholms län. Länsstyrelsen 1981:14.
- Naturinventering Sigtuna kommun 1984. Naturvårdskonsulterna i Sigtuna.

3.6 Anordningar för friluftslivet

Anordningar för friluftslivet saknas inom reservatet.

II **PLANDEL**

4. **DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK**

4.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med reservatets skötsel skall vara att bevara områdets naturvärden som urskogsmiljö. Reservatet skall göras tillgängligt för allmänheten. Några anordningar för friluftslivet skall ej göras med undantag av P-plats i närheten av reservatet och uppmärkning av anslutningsstig.

5. **ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV**

5.1 Övergripande mål

Några anordningar för friluftslivet skall inte uppföras inom reservatet.

5.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Enligt avtal mellan länsstyrelsen och luftfartsverket (se bilaga 1) skall luftfartsverket utföra och bekosta följande åtgärder:

- en parkeringsplats för 6-8 bilar i nära anslutning till reservatet
- utmärkning av naturreservatets gräns enligt svensk standard (SIS O3 15 22) och enligt naturvårdsverkets anvisningar
- produktion och uppsättning av informationsskyltar, dels vid parkeringsplatsen, dels där anslutningsstigen når reservatsgränsen.

Den befintliga stigen som följer fastighetsgränsen bör fungera som anslutningsstig från parkeringsplatsen fram till reservatet. Stigen bör märkas ut fram till reservatsgränsen. Inom reservatet skall ingen anläggning eller utmärkning av stigar ske.

6. **TILLSYN**

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av naturreservatet. Tillsynsman eller motsvarande skall finnas för reservatet. Tillsynen omfattar bl a tillsyn av att gällande föreskrifter följs.

Naturvårdsförvaltaren skall årligen samråda med länsstyrelsen.

7. DOKUMENTATION

Reservatets naturvärden med avseende på urskogsmiljön skall dokumenteras i en särskild utredning som skall initieras av länsstyrelsen och bekostas av luftfartsverket (enligt avtal bilaga 1 i beslutet).

8. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

8.1 Finansieringsplan

Luftfartsverket står för alla kostnader i samband med naturvårdsförvaltningen.

8.2 Ekonomisk plan (undantas från fastställelse)

<u>Åtgärd_</u>	<u>Kostnad</u>	<u>Bekostas_av</u>
Utmärkning av naturreservatets gräns	5 000:-	LFV
Anläggande av parkeringsplats	10 000:-	LFV
Produktion och uppsättning av informationsskyltar (2 stycken) och utmärkning av anslutningsstig	1 000:-	LFV
Tillsyn	2 000:-	LFV

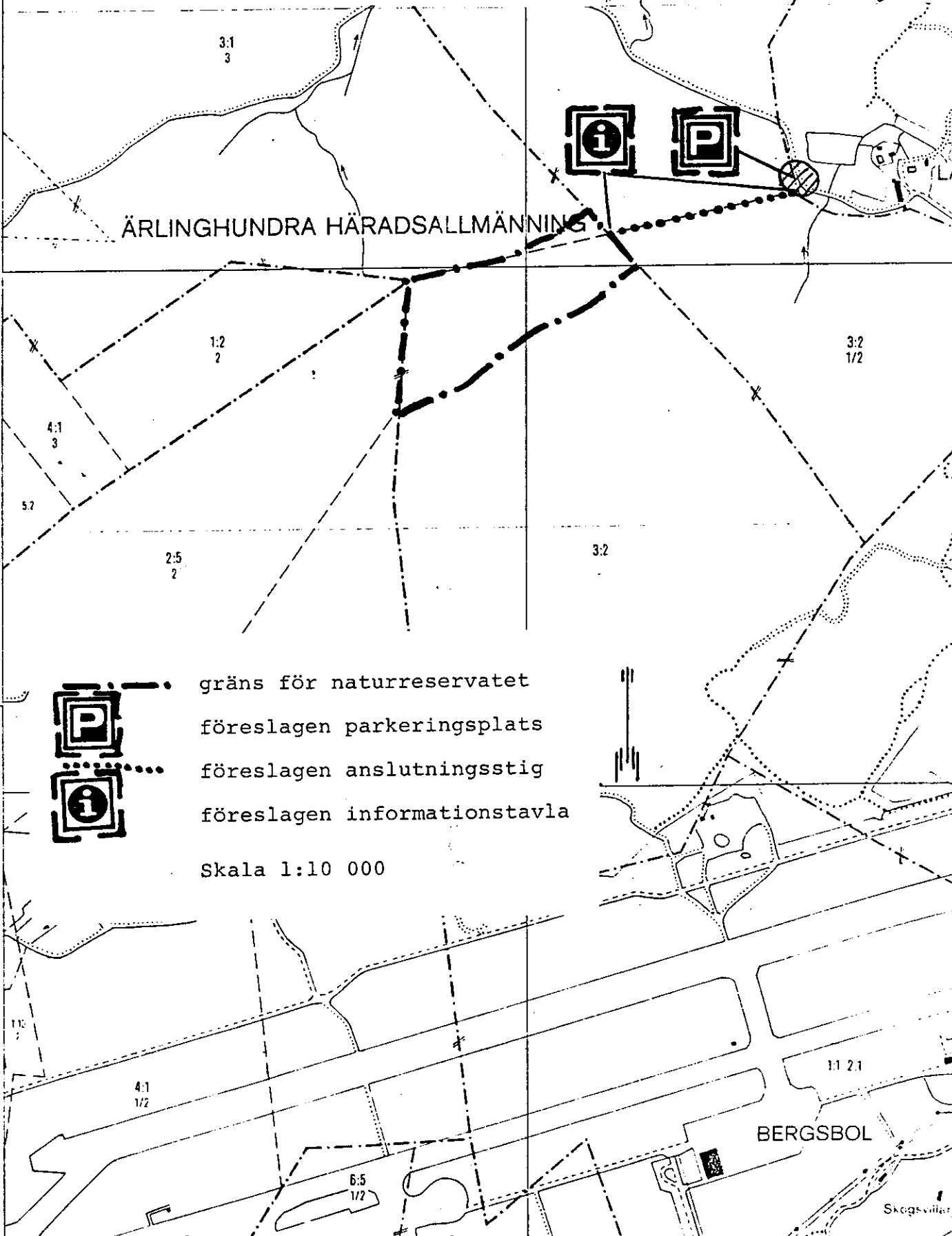
(LFV = luftfartsverket)

RESERVATSKARTA

Utdrag ur ekonomiska kartan fastighets-
versionen blad 118 34

Naturreseptatet Laggatorp
Sigtuna kommun, Stockholms län

18
ODENSALA SN
HUSBY ÄRLINGHUNDRA SN
BRUNNBY
19
HUSBY ÄRLINGHUNDRA SN
ALGESTA
59°40'
18
16
SIGTUNA KN
KATISTA

- gräns för naturreseptatet
- föreslagen parkeringsplats
- föreslagen anslutningsstig
- föreslagen informationstavla

Skala 1:10 000

118.33 111 34 ODENSALA